

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Стаменка Славейкова Митова

Относно дисертационен труд на тема:

**„ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА КИНЕЗИТЕРАПИЯ
ВЪРХУ ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И ДВИГАТЕЛНА
АКТИВНОСТ ПРИ ДЕЦА С ДЕТСКА ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА“**

представен от Маргарита Валериева Аврамова
за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“
област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт
професионално направление: 7.4. Обществено здраве
научна специалност: „Кинезитерапия“

Научен ръководител: доц. д-р Румяна Бахчеванджиева

Детската церебралната парализа (ДЦП) е едно от най-често срещаните заболявания в детската невропатология. Представеният ми за рецензия дисертационен труд е комплексно сравнително проучване върху възможностите на иновативни невроразвойни методики при деца с ДЦП с цел подобряване на тяхната двигателна активност и качество на живот.

По тази причина темата на дисертационния труд за въздействие на специализирана кинезитерапия върху физическото развитие и двигателна активност при деца с детска церебрална парализа е много актуална и интересна за теорията и практиката на кинезитерапията.

Представеният от докторант Маргарита Валериева Аврамова дисертационен труд е с обем 146 стандартни страници. Включва библиография от 159 литературни източника (36 на кирилица, 123 на латиница) и 4 приложения. Трудът е онагледен с 33 графики и 73 таблици. Структуриран е според изискванията за този вид научни разработки и съответства на специфичните изисквания на обучаващото звено. Съдържа

въведение, три глави, посветени на проведеното научно проучване (методика на проучването и методи на изследването, авторска методика на кинезитерапия при деца с детска церебрална парализа, резултати и дискусия), последвани от изводи, препоръки и приноси.

Въведението разглежда характеристиката, разпространението и актуалността на проблема.

В *първа глава* на 48 страници с логическа последователност, професионално и изчерпателно са разгледани проучванията на различни автори за морфофункционалните, психологичните и координационно-двигателните характеристики на детето, ранната диагностика, клиничната картина, съвременните аспекти на лечение при ДЦП.

Представени са множество публикации, касаещи рехабилитацията при деца с ДЦП.

Специално внимание е отделено за проучване на съвременни кинезитерапевтични методики за въздействие при деца с ДЦП у нас и в чужбина. Прави впечатление правилната интерпретация на научните данни с оглед значението им за аналитично насочване на методите за рехабилитация в различните периоди на експерименталния модел.

Авторите са цитирани коректно, спазвайки единен стандарт. Въз основа на литературния обзор е изведена работна хипотеза.

В *глава втора* - Формулираната цел отговаря на темата на дисертационния труд и същността на проведения научен експеримент. Произтичащите от нея пет задачи са конкретни и ясни. Те напълно са реализирани с проведените изследвания и са в логическа връзка с направените изводи.

Наблюдението обхваща периода 2015 – 2019 година. Проведено е трансверзално изследване на физическото и двигателно развитие на 60 деца на възраст от 3 до 7г., от Дневни центрове в област Благоевград (ДЦДМУ „Слънчев ден“ – град Симитли, СЦРИ – град Симитли, ДЦДМУ и ЦОП

„Символ на Любовта“ – град Гоце Делчев). Контингентът е описан подробно, с характеристика по пол и възраст. Включените в осемнадесетмесечния кинезитерапевтичен курс 60 изследвани лица с ДЦП са разпределени в две групи: контролна (30) и експериментална (30). Проведено е наблюдение като метод на изследване използван за анализ и корекция на приложената методика по време на самото лечение. За проследяване физическото развитие на скелета, неговите пропорции и наличието на асиметрия е използвана антропометрия и соматоскопия.

Подбраните тестове са подходящи и достатъчно информативни за обективизиране на функционалното състояние и развитието на мускулатурата. Ползваният статистически инструментариум дава възможност за коректно анализиране и интерпретиране на получените резултати.

Най-съществената част на дисертационния труд е методиката за кинезитерапия при ДЦП, представена във *втора глава*. Тя е съобразена напълно с принципите и съвременните тенденции за лечение и подобряването на двигателната активност и качеството на живот на децата с ДЦП. Професионалният опит и добрата квалификация на докторантката й позволяват да изгради експерименталната си работа върху правилна постановка, в рамките на нейната компетентност.

Целта, задачите, средствата, методичните указания и периодите на осемнадесетмесечния кинезитерапевтичен курс са описани точно, ясно, с много вещина и професионализъм.

Представена е кинезитерапевтична програма за децата от ЕГ и КГ, упражненията и методиките, както и специализираните рефлекторни методики са добре подбрани, дадени са в правилна последователност, онагледени са отлично и потвърждават компетентността на докторантката.

Те водят до комплексно повлияване на изследвания контингент, дават възможност за методически правилно дозиране, развитие и усложняване на кинезитерапевтичната процедура.

Приложени са и рекреативни занимания – „Fit and fun“ и „Кондуктивно обучение“ при лицата с ДЦП, с които да се разнообрази кинезитерапевтичната програма, да се насити емоционално, да се стимулира двигателното развитие, да се улесни социалната адаптация, да се преодолее двигателно увреждане чрез активното учене и участието на детето.

В *трета глава „Резултати и анализ“* са представени и анализирани данните от изследваните показатели. Обработени са добросъвестно и прецизно.

Статистическите параметри са приложени вярно и научно издържано. Интерпретирани са точно и показват предимствата на предложената и апробирана от докторантката кинезитерапевтична методика по отношение на физическото развитие, обема на движение, мускулната спастичност, двигателната активност.

На базата на получените резултати са формулирани пет *извода*, които обективно отразяват представения фактически материал, произтичат от проведеното изследване и синтезират получените резултати.

Считам, че по-съществените *приноси* на дисертационния труд, представен от Маргарита Аврамова са:

- За първи път в България е разработена кинезитерапевтична методика включваща иновативни методи като тези на Доман Делакато и Перфети и е адаптирана както за приложение в специализирани Дневни Центрове така и за домашна рехабилитационна програма.
- Приложената иновативна методика подобрява физическото и двигателно развитие на децата с ДЦП, като по този начин подобрява качеството им на живот и улеснява ДЕЖ.

- Разработено е практическо ръководство за цялостна оценка на физическото развитие, двигателната активност и ДЕЖ на деца с ДЦП, както и практическо ръководство за приложение на специализирана кинезитерапевтична методика в домашни условия.

Авторефератът е изработен в съответствие с изискванията и отразява правилно основните части на дисертационния труд.

Маргарита Аврамова има 6 научни публикации, свързани с темата на дисертацията. Те популяризират резултатите от представената научна разработка, достатъчно добре представят изследваните проблеми и методологията на авторската кинезитерапевтична програма.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение бих искала да изразя убеждението си, че представеният ми за рецензия дисертационен труд е резултат на задълбочена теоретична и практическа професионална подготовка и отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Въз основа на изтъкнатите по-горе приноси, отчитайки професионалния опит на докторантката и високите теоретико-практически достойнства на представената за рецензиране научна разработка, декларирам моята лична подкрепа и убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури към факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Маргарита Валериева Аврамова, област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Кинезитерапия“.

17. 06. 2019 г.

Рецензент:


/доц. д-р Стаменка Митова/